

28.03.2019

Dnro Fimea
004064/06.08.00.00/2016

Jakelussa mainitut

Postitettu __/__/2019

Päätös apteekin perustamisesta Loviisan kaupunkiin ja apteekkien sijaintialueet**Päätös**

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (myöhemmin myös Fimea) on tänään tekemällään päätöksellä päättänyt perustaa Loviisan kaupunkiin Loviisan 2. apteekin.

Samalla päätöksellä Fimea muuttaa Loviisan apteekin nimen järjestysnumerolliseksi Loviisan 1. apteekiksi. Tämä ei estä Loviisan 1. ja 2. apteekkia käyttämästä muita nimiä markkinoinnissaan tai muissa yhteyksissä.

Tällä päätöksellä Loviisan 1. ja 2. apteekki määrätään sijoittumaan Loviisan kaupunkiin. Samalla päätöksellä kumotaan aiempi Fimean päätös apteekkien sijoittumisesta Loviisan kaupunkiin (dnro 2784/11.03.08/2011).

Asian käsittely viranomaisessa

Taustaa

Fimea on käynnistänyt helmikuussa 2016 selvitystyön apteekkipalvelujen alueellisesta toimivuudesta kartoittaakseen uusien apteekkien perustamistarpeita (uutinen Fimean verkkosivuilla 26.2.2016: Fimea selvittää apteekkipalveluiden lisäämistarpeita). Selvitys koski ensi vaiheessa kuntia, joissa apteekkitiheys asukaslukuun verrattuna on koko maan keskiarvoa pienempi, tai joiden asukkailta on tullut yhteydenottoja apteekkipalveluihin liittyen.

Kuuleminen

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus pyysi 4.8.2016 päivätyllä kuulemiskirjeellä Loviisan kaupungilta ja Loviisassa apteekkiliikettä harjoittavalta apteekkarilta lausuntoa lääkkeiden saatavuudesta ja apteekkipalveluiden toimivuudesta Loviisan kaupungissa. Kuulemiskirje lähetettiin tiedoksi myös Loviisan kaupungin lähiympäristössä apteekkiliikettä harjoittaville apteekkareille.

Lausunnot tuli toimittaa Fimean kirjaamoon viimeistään 30.9.2016. Kuulemiskirjeessä todettiin, että lausuntojen antamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

Annetut lausunnot

Lausuntonsa asiassa antoivat sekä Loviisan kaupunki että Loviisan apteekin apteekkari.

Loviisan kaupungin lausunto

Loviisan kaupunki totesi lausunnossaan, että Loviisan-Lapinjärven alueella toimii kaksi apteekkia ja apteekkipalveluihin ollaan yleisesti ottaen tyytyväisiä. Apteekkien aukioloajat ovat etenkin viikonloppuisin lyhyet, ehkä liian lyhyet. Kaupunki toi lisäksi esiin, että alueelta puuttuu liikennemyymälän yhteydessä toimiva sivuapteekki. Esimerkiksi Vanhakylän liikekeskuksessa käy ympäri vuoden paljon asiakkaita, joilla voisi olla myös apteekkiasiaa.

Loviisan apteekin apteekkarin lausunto

Apteekkari Tommi Saarelainen toteaa lausunnossaan, että Loviisan kaupunkiin liitettiin vuonna 2010 kolme lähialueen kuntaa (Pernaja, Liljendal, Ruotsinpyhtää). Samalla Loviisan kylien ja haja-asutusalueiden lukumäärä moninkertaistui ja nykyinen Loviisa koostuu yli sadasta kylästä ja taajamasta.

Lausunnon mukaan Loviisan apteekki toimii Loviisan torin vierellä, lähellä päivittäistavaraliikkeitä, pankkeja, erikoisliikkeitä ja erilaisia erikoispalveluita. Loviisan pääterveysasema sijaitsee vajaan kolmen korttelin päässä apteekista. Työterveyshuolto ja lääkäriasema toimivat korttelin päässä apteekista. Suurin väestökeskittymä on Loviisan keskustan ja sitä ympäröivien lähiöiden alueella. Apteekkarin lausunnon mukaan entisen Loviisan kaupungin alueella asuu noin 6900 asukasta (pois lukien entisten Liljendalin, Pernajan ja Ruotsinpyhtään kuntien asukkaat), mikä vastaa keskimääräistä apteekkitiheyttä (asukasta/apteekki) Suomessa. Apteekilla on myös palvelupisteet Liljendalissa ja Ruotsinpyhtäällä. Palvelupisteiden sijaintialueiden väestömäärä on aikaisemmin (v. 2011) todettu liian alhaiseksi sivuapteekkien toiminnan kannalta.

Apteekkari toteaa lausunnossaan, että Loviisan apteekki on avoinna vuoden jokaisena päivänä. Lisäksi apteekkari on kaksinkertaistanut apteekin aukioloajat sunnuntaisin. Apteekkari myös toteaa lausunnossaan, että apteekissa on tehty tilojen uudistamista sisäisen logistiikan ja palveluvalmiuden parantamiseksi sekä asiakaspalvelun toiminnan kehittämiseksi.

Sivuapteekkilupahakemus

Loviisan apteekin apteekkari Tommi Saarelainen toimitti kuulemisen yhteydessä 19.8.2016 Fimeaan sivuapteekkilupahakemuksen, jossa hän haki lupaa pitää sivuapteekkia Loviisan kaupungissa entisen Pernajan kunnan alueella. Pyydettyä tarkennusta mahdollisen sivuapteekin

sijoittumiseen kaupungissa apteekkari Saarelainen esitti mahdollisen sivuapteekin sijaitsemisalueeksi Vanhakylän ja Koskenkylän aluetta.

Fimea on kuullut tammikuussa 2017 Loviisan kaupunkia ja Loviisan kaupungin lähiympäristössä apteekkiliikettä harjoittavia apteekkareita sivuapteekkilupahakemuksesta Loviisan kaupungin Pernajan alueelle.

Fimea on ratkaissut sivuapteekin perustamista koskevan asian samanaikaisesti tämän päätöksen kanssa. Asiasta on tehty erillinen päätös, ja siitä on tiedotettu asianosaisille.

Perustelut

Sovellettava lainsäädäntö

Läkelain (395/1987) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on muun muassa varmistaa lääkkeiden asianmukainen saatavuus maassa. Läkelain 39 §:n yleissäännön mukaan apteekkeja tulee olla maassa siten, että väestö, mikäli mahdollista, voi vaikeudetta saada lääkkeitä.

Apteekkien perustamisesta ja niiden sijaintialueista säädetään tarkemmin läkelain 40 ja 41 §:ssä.

Läkelain 41 §:n 2 momentin (1112/2010) mukaan uuden apteekin perustamisesta kuntaan tai sen osaan päättää Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus lääkkeiden saatavuuden sitä edellyttäessä. Päätös tehdään keskuksen omasta tai asianomaisen kunnan aloitteesta. Lääkkeiden saatavuutta arvioitaessa on otettava huomioon alueen väestömäärä, alueella jo olevat apteekkipalvelut ja muiden terveydenhuollon palvelujen sijoittuminen. Keskus voi myös päättää apteekin sijaintialueen muuttamisesta ja apteekin siirtämisestä kunnan osasta toiseen, jos se on tarpeen apteekkipalveluiden turvaamiseksi.

Läkelain 41 §:n 4 momentin (1112/2010) mukaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on kuultava asianomaista kuntaa ennen 2 tai 3 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä.

Läkelain 40 §:n 1 momentin (1112/2010) mukaan apteekkilupa myönnetään tietyn apteekkiliikkeen harjoittamiseen kunnassa tai sen osassa. Säännöksen soveltamisessa Fimea on ottanut huomioon läkelain muuttamisesta annetun lain 895/1996 perustelut (HE 118/1996). Niiden mukaan apteekkilupa annetaan apteekkiliikkeen harjoittamiseen kunnan alueella aina, kun se suinkin on mahdollista ja kunnan osaa käytetään ensisijaisesti silloin, kun muutoin olisi syytä pelätä laajojen alueiden jäävän ilman apteekkipalveluja.

Uuden apteekin perustaminen Loviisaan

Uusi apteekki perustetaan lääkkeiden saatavuuden sitä edellyttäessä. Lääkkeiden saatavuutta arvioitaessa on otettava huomioon alueen väestömäärä, alueella jo olevat apteekkipalvelut ja muiden terveydenhuollon palveluiden sijoittuminen.

Loviisan väestömäärä ja apteekkipalvelut

Loviisassa on yli 15 000 asukasta. Loviisan apteekki sijaitsee kaupungin keskustassa torin vierellä. Se on auki arkisin klo 9–19, lauantaisin klo 9–14 ja sunnuntaisin klo 11–15. Loviisan apteekilla on palvelupisteet Liljendalissa ja Ruotsinpyhtäällä. Apteekki voi sijoittua vapaasti määritellyllä sijaintialueellaan, joka on koko Loviisan kaupunki. Apteekkitiheys Loviisassa on siten tällä hetkellä noin 15 000 asukasta apteekkia kohden. Keskimääräinen apteekkitiheys koko maassa on noin 6 800 asukasta/apteekkitoimipiste.

Loviisan apteekista vuosittain toimitettujen lääkemääräysten lukumäärä on kasvanut siten, että apteekista on toimitettu jo useamman vuoden ajan huomattavasti enemmän reseptejä kuin suomalaisista apteekeista keskimäärin. Keskimäärin suomalaisista apteekeista toimitettiin noin 87 000 lääkemääräystä itsenäistä apteekkia kohden vuoden 2017 aikana.

Terveydenhuollon palvelujen sijoittuminen

Kunnalliset terveystalot on järjestetty Loviisan terveysasemalla ja Koskenkylän terveystalolla. Terveysasema sijaitsee vajaan kolmen korttelin päässä Loviisan apteekista. Loviisan sairaala toimii osoitteessa Öhmaninkatu 4, Loviisa. Kaupungissa on lisäksi yksityisiä terveystalouksia tarjoavia yrityksiä.

Arvio apteekin perustamistarpeista

Fimea on päättänyt perustaa Loviisan kaupunkiin apteekin, koska lääkkeiden saatavuus sitä edellyttää. Lääkkeiden saatavuutta arvioitaessa on otettu huomioon edellä kuvatulla tavalla kaupungin väestömäärä, alueella jo olevat apteekkipalvelut ja muiden terveydenhuollon palvelujen sijoittuminen.

Loviisassa on asukkaita apteekkitoimipistettä kohden selvästi enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Uuden apteekin perustamisen jälkeenkin apteekkitiheys Loviisassa on noin 7 500 asukasta/apteekkitoimipiste, kun koko maan keskiarvo on noin 6 800 asukasta/apteekkitoimipiste.

Loviisan apteekista on vuosittain toimitettu lääkemääräyksiä huomattavasti enemmän kuin suomalaisista apteekeista keskimäärin, mikä osaltaan osoittaa apteekkipalveluiden kasvaneesta tarpeesta. Fimea toteaa, että koneellisella annosjakelulla on jossain määrin vaikutusta vuosittain toimitettujen lääkemääräysten lukumäärän kasvamiseen, mutta tämä on huomioitu myös laskettaessa koko maan keskiarvoa (87 000 toimitettua lääkemääräystä vuodessa).

Loviisassa apteekkipalveluita on saatavilla klo 9–19, lauantaisin klo 9–14 ja sunnuntaisin klo 11–15. Loviisan kaupungin syksyllä 2016 toimittaman lausunnon mukaan apteekkipalveluihin ollaan yleisesti ottaen tyytyväisiä.

Apteekkien aukioloajat ovat kuitenkin kaupungin toimittaman lausunnon mukaan etenkin viikonloppuisin lyhyet, ehkä liian lyhyet.

Terveydenhuollon palveluista voidaan todeta, että Loviisassa on tarjolla julkisia ja yksityisiä terveyspalveluja erityisesti Loviisan keskustan alueella.

Edellä olevan perusteella Fimea katsoo, että apteekkipalvelujen lisääminen varmistaa parhaiten lääkkeiden saatavuuden Loviisan kaupungissa.

Fimea katsoo, että Loviisan kaupungissa on riittävät toimintaedellytykset kahdelle itsenäiselle apteekille. Uusien apteekkien perustaminen toteuttaa parhaiten lääkelain tavoitteita, koska lääkelain tarkoituksena on varmistaa lääkkeiden saatavuus maassa. Apteekkeja on oltava siten, että väestö, mikäli mahdollista, voi vaikeudetta saada lääkkeitä.

Apteekkien sijaintialueiden määrääminen

Lääkehuollon toimivuuden ja apteekkipalveluiden saatavuuden turvaamiseksi Fimea on päättänyt, että Loviisan kaupungissa toimivat apteekit määrätään sijoittumaan Loviisan kaupungin alueelle.

Apteekkilupa annetaan apteekkiliikkeen harjoittamiseen kunnan alueella aina, kun se suinkin on mahdollista. Apteekkien sijaintialueena käytetään kunnan osaa ensisijaisesti silloin, kun muutoin olisi syytä pelätä laajojen alueiden jäävän ilman apteekkipalveluja. Fimean käsityksen mukaan lääkehuollon toimivuus ja apteekkipalveluiden saatavuus voidaan parhaiten turvata muodostamalla Loviisan kaupungin alueelle edelleen vain yksi apteekkien sijaintialue. Loviisan kaupungin apteekkien sijaintialueen määrittäminen yhdeksi sijaintialueeksi mahdollistaa apteekkien sijoittumisen vapaasti sijaintialueen sisällä. Apteekit voivat sijoittumisessaan näin ollen paremmin huomioida alueelliset väestönmuutokset ja Loviisan asukkaiden asiointikäyttäytymisen.

Fimea seuraa lääkkeiden saatavuutta ja apteekkipalveluiden toimivuutta Loviisan kaupungissa ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin lääkkeiden saatavuuden ja apteekkipalveluiden toimivuuden varmistamiseksi.

Lainkohdat

Läkelaki (395/1987) 1 §, 39 §, 40 §, 41 § ja 102 §

Täytäntöönpano

Läkelain 102 §:n 5 momentin mukaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen päätöstä ei saa laittaa täytäntöön ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Tämän päätöksen saatua lainvoiman Fimea julistaa Loviisan 2. apteekin haettavaksi siten kuin lääkelain 43 §:ssä säädetään.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön voi vaatia siihen oikaisua Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselta. Oikaisuvaatimusosoitus on liitteenä.

Hyväksyjä

Nystedt Johanna
Leinonen Eeva

Johtaja
Yksikön päällikkö

Allekirjoitus

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Fimea 28.03.2019. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet

Oikaisuvaatimusosoitus

Jakelu

Loviisan kaupunki
Loviisan apteekki

Tiedoksi

Lapinjärven apteekki
Pyhtään apteekki

Lisätiedot

Tarvittaessa lisätietoja päätöksestä antaa yliproviisori Juha Sinnemäki (puh. 029 522 3260, juha.sinnemaki@fimea.fi) tai jaostopäällikkö Pirjo Rosenberg (puh. 029 522 3246, pirjo.rosenberg@fimea.fi).